

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
МІСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА імені О. М. Бекетова**

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до виконання практичної та самостійної роботи
з навчальної дисципліни

**СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ
АРХІТЕКТУРИ І МІСТОБУДУВАННЯ**

*(для студентів 6 курсу денної форми навчання освітнього рівня «магістр»
спеціальності 8.06010202 – Містобудування,
191 – Архітектура та містобудування)*

**Харків
ХНУМГ ім. О. М. Бекетова
2016**

Методичні вказівки до виконання практичної та самостійної роботи з навчальної дисципліни «Сучасні проблеми архітектури і містобудування» (для студентів 6 курсу денної форми навчання освітнього рівня «магістр» спеціальності 8.06010202 – Містобудування, 191 – Архітектура та містобудування) / Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова; уклад. Ю. В. Жмурко. – Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова; 2016 – 12 с.

Укладач Ю. В. Жмурко

Рецензент: Г. Л. Коптєва, кандидат архітектури, доцент Харківського національного університету міського господарства імені О. М. Бекетова

Рекомендовано кафедрою Містобудування, протокол №1 від 29.08. 2014 р.

ЗМІСТ

ВСТУП	4
1 ОБСЯГИ І ОРГАНІЗАЦІЯ ПРАКТИЧНОЇ І САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ.....	5
1.1 Інформаційний обсяг (зміст) дисципліни.....	5
1.2 Розподіл часу за модулями та змістовними модулями і форми навчальної роботи студентів.....	5
1.3 Мета практичної та самостійної роботи з лекційного курсу	5
2 СТРУКТУРА ТА ЗМІСТ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ВІДПОВІДНО ДО ПОБУДОВИ ЛЕКЦІЙНОГО КУРСУ	6
2.1 Інформаційний обсяг (зміст) практичної роботи	6
2.2 Інформаційний обсяг (зміст) самостійної роботи.....	7
2.3 Загальні вимоги до виконання завдань практичної та самостійної роботи.....	8
2.4 Організаційно-методичні рекомендації до підготовки презентації.....	9
3 ЗАСОБИ КОНТРОЛЮ ТА СТРУКТУРА ЗАЛІКОВОГО КРЕДИТУ	9
4 СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ	10
ДОДАТКИ.....	11
Додаток А	11

ВСТУП

Метою викладання навчальної дисципліни «Сучасні проблеми архітектури і містобудування» є дати студенту знання про сучасні проблеми архітектури та містобудування і вміння вирішувати складні питання, пов'язані з проектуванням і реконструкцією архітектурних об'єктів.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Сучасні проблеми архітектури і містобудування» є вивчення основних проблем і тенденцій формування сучасної архітектурно-містобудівної діяльності в її функціонально-типологічних, композиційно-пластичних, художньо-образних і стильових проявах.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен знати:

- сучасні проблеми архітектури та містобудування і основні методи їх вирішення;
- сучасні проблеми формотворення в архітектурі;
- систематизацію сучасних архітектурних теорій і напрямів
- сучасні проблеми реконструкції і модернізації житла і громадських будівель.

вміти:

- вирішувати актуальні проблеми проектування і реконструкції в архітектурі, містобудуванні, ландшафтній архітектурі і дизайну малих форм;
- вирішувати проблеми благоустрою і створення композиційно-просторової єдності в архітектурному середовищі;
- визначити конкретні проблеми архітектурного середовища, яке проектується, і побудувати та обґрунтувати авторську концепцію, що їх вирішує.

1 ОБСЯГИ І ОРГАНІЗАЦІЯ ПРАКТИЧНОЇ І САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

1.1 Інформаційний обсяг (зміст) дисципліни

Модуль 1 Сучасні проблеми архітектури та містобудування

***Змістовний модуль 1.1** Історичні, філософські та нормативно-правові основи сучасного розвитку архітектурно-містобудівної діяльності*

Тема 1.1 Генезис проблем сучасної архітектури та містобудування

Тема 1.2. Парадигми ХХ ст., які визначають головні напрями вирішення сучасних проблем архітектури та містобудування.

Тема 1.3. Історичні, філософські та соціальні основи проблеми формотворення в архітектурі.

***Змістовний модуль 1.2.** Виявлення проблем сучасної архітектурно-містобудівної діяльності, вивчення новітніх принципів та вимог до організації практичної містобудівної діяльності у всесвітніх масштабах та умовах глобалізації*

Тема 2.1 Напрямки вирішення екологічних проблем в архітектурі та містобудуванні.

Тема 2.2 Сучасні проблеми реконструкції та модернізації житлових та громадських будівель.

Тема 2.3 Проблеми створення цілісності міського середовища та проблеми архітектурного благоустрою міського середовища.

Тема 2.4 Сучасні проблеми реконструкції і модернізації історично складеного архітектурного середовища.

1.2 Розподіл часу за модулями та змістовними модулями і форми навчальної роботи студентів

Таблиця 1.1 Розподіл часу за змістовними модулями

Модулі та змістовні модулі	Всього кредитів/годин	Форми навчальної роботи			
		Лекції	Практичні	Лабор.	СРС
Модуль 1					
ЗМ.2		8	8		20
ЗМ.1		9	9		36
Всього		17	17		56

1.3 Мета практичної та самостійної роботи з лекційного курсу

Самостійною формою вивчення дисципліни є:

1. Серія графоаналітичних завдань, що виконуються за темами лекцій.

2. Підготовка презентації за обраною проблемою, що не ввійшла до курсу лекцій. Вона включає доповідь та демонстраційний матеріал для показу на мультимедійній установці.

Мета самостійної роботи:

- удосконалення навичок роботи з фаховою літературою та інформацією з електронної бази даних;
- ознайомлення з додатковою інформацією за темою лекцій;
- проведення цілеспрямованого пошуку інформації за темою обраною для презентації;
- набуті вміння бачити проблемну ситуацію в міському та архітектурному середовищі та визначати напрями її вирішення.
- ознайомлення з проблемами та концепціями сучасної архітектури та містобудування.

Самостійна робота є міждисциплінарною і збігається завданнями з курсів «Наукові дослідження», «Спецкурс з магістерської роботи».

Практичні заняття націлені на пошук рішень проблем, що виникають при проектуванні об'єктів архітектурного середовища та містобудування. Розглядаються проблемні ситуації, що виявлено при натурному обстеженні міського середовища в рамках виконання магістерської роботи. Виконуються завдання до теоретичної частини дослідження і до проектної реалізації виявленої проблеми.

2 СТРУКТУРА ТА ЗМІСТ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ВІДПОВІДНО ДО ПОБУДОВИ ЛЕКЦІЙНОГО КУРСУ

2.1 Інформаційний обсяг (зміст) практичної роботи

Таблиця 2.1 – Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	2	3
	МОДУЛЬ 1. Сучасні проблеми архітектури та містобудування	

1	2	3
	Змістовий модуль 1.1 Історичні, філософські та нормативно-правові основи сучасного розвитку архітектурно-містобудівної діяльності	
1	Тема 1 Складання наукового реферату за обраною проблемною темою (Предмет, цілі, задачі наукових досліджень)	2
2	Тема 2 Моделювання при постановці проблемних тем	2
3	Тема 3 Проведення пошуку аналогів, взірців і прототипів вирішення конкретного проблемного питання	4
	Змістовий модуль 1.2. Виявлення проблем сучасної архітектурно-містобудівної діяльності, вивчення новітніх принципів та вимог до організації практичної містобудівної діяльності у всесвітніх масштабах та умовах глобалізації	
4	Тема 4 Проблеми охорони природного середовища. Вирішення екологічних питань при проектуванні населених пунктів та будівель	2
5	Тема 5 Формування концепції розвитку міста. Генплани великих і малих міст.	2
7	Тема 6 Проблеми формування оточуючого середовища. Особливості міського дизайну.	2
8	Тема 5 Проблеми реконструкції історичних міст. Охорона історичної спадщини. Містобудівні вимоги до забудови міст в умовах реконструкції історичної забудови.	3
Разом		17

2.2 Інформаційний обсяг (зміст) самостійної роботи

Таблиця 2.2 – Теми завдань до самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	2	3
	МОДУЛЬ 1. Сучасні проблеми архітектури та містобудування	
	Змістовий модуль 1.1. Історичні, філософські та нормативно-правові основи сучасного розвитку архітектурно-містобудівної діяльності	
1	Графоаналітичне завдання по темі № 1. Еволюція і генезис теорій і проблем сучасного містобудування, архітектури і дизайну.	6

1	2	3
2	Графоаналітичне завдання по темі № 2. Соціальні парадигми та напрями вирішення сучасних проблем архітектури та містобудування	6
3	Графоаналітичне завдання по темі № 3. Проблеми формотворення в архітектурі	8
	Змістовий модуль 1.2. Виявлення проблем сучасної архітектурно-містобудівної діяльності, вивчення новітніх принципів та вимог до організації практичної містобудівної діяльності у всесвітніх масштабах та умовах глобалізації	
4	Графоаналітичне завдання по темі № 4. Сучасні проблеми озеленення і впорядкування міського середовища.	6
5	Графоаналітичне завдання по темі № 5. Сучасні проблеми реконструкції і модернізації населених місць, міських районів, громадських центрів, житлових і громадських будівель. Малі архітектурні форми як елементи впорядкування міського середовища	6
6	Графоаналітичне завдання по темі № 6. Сучасні проблеми розвитку дизайну	6
7	Графоаналітичне завдання по темі. № 7. Проблема поєднання історично складеного та сучасного архітектурного середовища	6
8	Презентація за однією з сучасних проблем архітектури та містобудування	12
Разом		56

2.3 Загальні вимоги до виконання завдань практичної та самостійної роботи

1. Графічну частину вправ виконують на аркушах формату А3 фломастером, рапідграфом або пером. На малюнках повинні бути відображені: загальний вигляд об'єкту (будівлі, ансамблю, середовища тощо), його плани (для містобудівного об'єкту - генеральний план), внутрішня просторова структура, інтер'єри та інші зображення, що розкривають архітектурну ідею об'єкта.

2. Зображення архітектурних об'єктів необхідно починати з показу позиції людини і лінії горизонту. На графічних зображеннях необхідно показувати світлові характеристики.

3. Рисунки супроводжуються аналітичними схемами, моделями тощо.
4. Для прикладів необхідно використовувати: рисунки архітектурних шедеврів (перспективи з реальних позицій і з «пташиного польоту»); рисунки оточуючого середовища.
5. До графічних зображень додають анотаційні пояснення, які відповідають темі завдання.
6. Роботи виконують протягом тижня і здають викладачеві на перевірку. В кінці курсу весь комплект робіт у вигляді альбому здають викладачеві.

2.4 Організаційно-методичні рекомендації до підготовки презентації

Презентація за структурою має складатися з наступних частин, що супроводжуються слайдами:

Вступ з формулюванням проблеми та викладенням її актуальності у розвитку теорії архітектури та практичної діяльності.

Основна частина містить матеріал, що розкриває заявлену проблему. Ілюстративний матеріал повинен бути представлений кресленнями, схемами, фотографіями, що супроводжуються підписами та коротким описом анотаційного характеру.

Висновки мають бути викладені в декількох основних пунктах, що супроводжуються схемами, моделями тощо.

Презентація готується протягом семестру та заслуховується в групі в кінці курсу. Виступ з презентацією має бути розрахований на 4-5 хвилин.

3 ЗАСОБИ КОНТРОЛЮ ТА СТРУКТУРА ЗАЛІКОВОГО КРЕДИТУ

Таблиця 3.1 Розподіл балів за змістовними модулями

Види та засоби контролю (тестування, контрольні роботи, індивідуальні завдання тощо)	Розподіл балів, %
МОДУЛЬ 1 Поточний контроль зі змістових модулів	
ЗМ 1.1 Т 1.1.-Т 1.3.	50 %
ЗМ 1.2 Т 2.1.-Т 2.4.	50 %
Підсумковий контроль з МОДУЛЮ 1	
Всього за модулем 1	100 %

4 СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Антонов В. Л. Градостроительное развитие крупнейших городов / В.Л.Антонов.— Киев–Харьков–Симферополь, 2005. – 644 с.
2. Антонов В. Л., Архитектурная композиция как система “среда-человек”/ В.Л.Антонов, С.А.Шубович. – Киев : НИИТИАГ, 1999. – 72 с
3. Архитектурное сознание XX-XXI веков: разломы и переходы. Сб.научн.тр. под ред. И.А.Азизян. – М.: 2001. – 288 с.
4. Гуманитарный комплекс архитектуры : К вопросу о гуманитарных исследованиях в архитектуре : Монографія / [Под общ. ред. д-ра архит. С. А. Шубович]. – Харьков : ХНАГХ, 2005. – 311 с.
5. Иконников А. В. Пространство и форма в архитектуре и градостроительстве./ А. В Иконников.—Москва : Комкнига, 2006. – 352 с.
6. Иконников А. В. Утопическое мышление и архитектура ./ А. В Иконников. – Москва : Архитектура-С. 2004. – 400 с.
7. История ландшафтной архитектуры: Учебник для вузов. – Москва.: Архитектура-С. – 2004. – 232 с.
8. Ковальчук В. В., Основы наукових досліджень. Навчальний посібник./ В. В Ковальчук, Л. М. Моїсєєв;– Киев : ВД «Професіонал», 2005. – 240 с
9. Мастера архитектуры об архитектуре. – Москва : Искусство, 1972. – 590 с.
10. Рыков А.В. Постмодернизм как «радикальный консерватизм»: Проблема художественно-теоретического консерватизма и американская теория современного искусства 1960-1990-х гг. – СПб: Алетейя, 2007. – 376 с.
11. Рябушин А.В. Архитекторы рубежа тысячелетий. – Москва: Изд-во «Искусство XXI в.», 2005. – 288 с.
12. Рябушин А. В. Творческие противоречия в новейшей архитектуре Запада./ Рябушин А. В., Шукурова А. Н. – Москва : Стройиздат, 1986. – 272 с.
13. Тимофієнко В. І. Архітектура і монументальне мистецтво. Терміни і поняття / В. І. Тимофієнко.— Київ : Вид-во інституту проблем сучасного мистецтва, 2002. – 472 с.
14. Уиттик П. Европейская архитектура XX в./ П. Уиттик –Москва: Госизд-во по строительству, архитектуре и стройматериалам, 1966.
15. Фремpton К. Современная архитектура. Критический взгляд на историю развития./ К. Фремpton. – Москва : Стройиздат, 1990. –535 с.
16. Чинь Френсис Д. К. Архитектура: форма, пространство, композиция. Пер. с англ./ Д. К. Чинь Френсис – М.: АСТ: Астрель, 2005. – 399 с.
17. Шубович С. О. Міфопоетична культура в естетиці міста (наукові основи – мистецтво – архітектура) : Навч. посібник./ С. О Шубович. – Харків: ХДАМГ, 2002. - 106 с.

ДОДАТКИ

Додаток А

Список контрольних запитань

1. Систематизація сучасних проблем в архітектурі.
2. Проблеми збереження історично-культурні основи архітектури.
3. Проблеми розвитку сучасної архітектури і дизайну. Малі архітектурні форми як елементи благоустрою.
4. Сучасні проблеми реконструкції і модернізації житла і громадських будівель.
5. Розвиток нових типів будівель.
6. Метаболізм і національна японська традиція.
7. Ландшафтні об'єкти населених міст: проблеми формування системи міського ландшафту.
8. Проблеми відновлення, рекультивації та нового використання деградованих ландшафтів.
9. Екологічні проблеми надвеликих міст. Ландшафтно-екологічний підхід до проектування.
10. Проблеми створення композиції містобудівних систем, архітектурних комплексів та архітектурних об'єктів, що пов'язані з використанням специфіки сприйняття оточуючого середовища людиною, і поєднанням історичних традицій з типовими вимогами сучасної архітектурної практики.
11. Особливості міста як джерела естетичної інформації. Формування архітектурно-художнього образу забудови міст та благоустрою території.
12. Проблеми підземної урбаністики.
13. Проблеми реконструкції історичних міст. Охорона історичної спадщини. Містобудівні вимоги до забудови міст в умовах реконструкції історичної забудови.
14. Композиційні засоби формування міського середовища, їх різновиди.
15. Класифікація елементів структури міста та організації систем громадських центрів обслуговування.
16. Особливості проблем і концепцій архітектури Західно-європейської культури і породжені ними нові стилі XX сторіччя.
17. Особливості проблем архітектури Східної культури і породжені ними стилі та концепції XX сторіччя.
18. Проблеми і концепції «Хаосу» в архітектурі.
19. Систематизація проблем урбаністики.
20. Проблеми і концепції «чистої форми» в архітектурі.

Навчальне видання

Методичні вказівки
до практичної і самостійної роботи
з навчальної дисципліни

«СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ АРХІТЕКТУРИ І МІСТОБУДУВАННЯ»

*(для студентів 6 курсу денної форми навчання освітнього рівня «магістр»
спеціальності 8.06010202 – Містобудування,
191 – Архітектура та містобудування)*

Укладач **ЖМУРКО** Юлія Вікторівна

Відповідальний за випуск *І. В. Древаль*
За авторською редакцією
Комп'ютерне верстання *Ю. В. Жмурко*

План 2014, поз. 32 М

Підп. до друку 21.11.2016
Друк на ризографі
Зам. №

Формат 60x84/16
Ум. друк. арк. 0,4
Тираж 50 прим.

Видавець і виготовлювач:

Харківський національний університет
міського господарства імені О. М. Бекетова
вул. Революції, 12, Харків, 61002
Електронна адреса: rectorat@kname.edu.ua
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи:
ДК 4705 від 28.03.2014 р.